

GårdsbyBladet

NR 4/2012 En tidning till alla i Gårdsby – Sandsbro

*God Jul och
Gott Nytt år!*

GårdsbyBladet

En tidning utgiven av
Gårdsby Sockenråd

HEMSIDA
www.gardsby.se

MAIL
red@gardsby.se

ANSVARIG UTGIVARE
Sven Schill
0470-610 19

REDAKTION
Mona Hagström
0470-77 50 67

Christer Jonasson
0733-58 47 55

Ulla-Britt Schill
(redaktionsansvarig)
0470-610 19

GRAFISK FORM & LAYOUT
Mattias Strömberg
mattias.stromberg@sodra.com

MEDVERKANDE I DETTA
NUMMER ÄVEN:
Ulla-Britt Schill
Tore Sandrell
Birgitta Blixt
Tobias Gustavsson
Sven Schill

TRYCK
Lindströms Tryckeri AB

UPPLAGA
1900 ex

Nästa nummer av Gårdsby-
Bladet kommer i mars 2013.

Stoppdatum för bilder
och artiklar 15 februari
2013.

I väntan på julen...

Novembermörkret har lagt sin skugga över oss och dagen är betydligt kortare.

Men det är märkvärdigt vad man vänjer sej, inte sant? I augusti när jag satt på altanen och njöt tänkte jag "om tre månader är det mörkt redan vid fyra-tiden" eller "om tre månader har vi inga löv på träden" och nu är allt fortfarande grönt och har blommor" det var nästan otänkbart då, men nu är vi där, tre månader senare, och vi har vant oss vid mörkret.

Som tur är har vi haft höstens enda långhelg som vi firat med mycket ljus och köpt pumpor i olika orange färger som piggar upp. Vi har också kunnat köpa lila ljung och fin prydnadskål som bytts ut mot pelargoner och penseer. Det har blivit riktigt mysigt tillsammans med ljuslyktor som lyser varmt och vänligt i mörkret. Ja, där ser ni, även nu har vi vant oss vid att det är mörkt och att vi kan pynta med andra saker som också är trevligt. Vilken tur att vi är så flexibla eller hur?

Och vips – **Nu kommer min bästa tid!**

Vi går mot Advent, Lucia och Jul! Och då menar jag detta utan att stressa ihjäl sej och handla julklappar hysteriskt. Nä, jag älskar julen lugn och stilla. Advent i kyrkan, är för mej en gammal tradition med alla dom kända julsångerna och efteråt glögg med goda vänner, och ljusen tända. Lucia med sina tärnor är också en gammal tradition som är stämningsfull och fin. Lusse lelle, Lusse lelle elva nätter före jul, den kan vi väl alla och när jag var liten flicka var det så spännande. Jag

hade min adventskalender och räknade noga dan för dan före dan osv. När är det jul mor? frågade jag väl nästan varje dag. Och som grädde på moset kommer julen. Julen är nog för barnen tomte och julklappar, men för mej är det själva stämningen som infinner sej på nåt konstigt sätt. Jag lyssnar på mina CD-skivor med julsånger och läser samma bok varje jul som heter "Julen förr i tiden" skriven av Ebbe Schön. Julmaten är också god i lagom proportioner. Alltså samma procedurer varje år!

Snart kan börja planera julbaket som t ex vårt eget vörtbröd, lussebullar och pepparkakor. Det tycker jag bidrar till julstämningen. Doften av kanel, kardemumma och saffran visst luktar det hemtrevligt och juligt

Ja kära ni, snart är sidan slut och då vill jag önska er allihop

God Jul och Gott Nytt År!

Ulla-Britt Schill

Innehåll Gårdsbybladet nr 3 2012

- 4 EN GÅRD BERÄTTAR - VÄSTRAGÅRD
- 5 HÖSTMÖTE I GÅRDSBY
- 6 VÄXJÖS NYA SALUHALL
- 8 KONSTRUNDAN I GÅRDSBY
- 10 KYRKOGRÅRDSVANDRING
- 11 BLAND KATTUNER - UNIKT FÖRKLÄDE I HEMBYGDSFÖRENINGEN
- 12 EVENEMANGSKALENDERN

Annonsera i GårdsbyBladet?

Här är några viktiga punkter att tänka på.

- Gällande annonsformat är:
 - 1/4 A4 – 185x65 mm
 - 1/6 A4 – 130x65 mm
 - 1/8 A4 – 92x65 mm
- bildformatet ska vara tiff, jpg eller pdf
- bildens upplösning ska vara 300 dpi
(har bilden lägre upplösning kommer den bli otydlig i tryck)

- annonsen bör vara i gråskala

Annonsstopp för nästa nummer av Gårdsbybladet är **15 februari 2013**. Annonser och eventuella tekniska frågor mailas till Mattias Strömberg: mattias.stromberg@sodra.com. För prisuppgifter kontakta Micki Gowenius tel: 070 – 67 61126.

SANDBRO VVS AB

Utför alla VVS installationer. Värmepumpar, vedpannor, badrum, nybygge och renovering.

Hör av er till Mattias

Tel: 070-237 11 78, 0470-23 555

Mail: info@sandsbrovvs.se

Hemsida: sandsbrovvs.se

EN GÅRD BERÄTTAR

Stojby Västragård

Stojby Västragård finns dokumenterad sedan 1342 och ägdes då av Kronan-Kyrkan-eller av Adelsmän. Bland annat har Kung Johan den III varit ägare under några år i slutet på 1500-talet. Naturligtvis var det ingen av dessa som brukade jorden utan det var arrendatorer eller anställda som såg till att grödor kom upp ur marken så att människor och djur fick sin näring.

Text och foto: Sven Schill

År 1760 blev Måns Jonsson ägare till Stojby Västragård och den är fortfarande i släkten, tio generationer senare. Jag sitter hemma hos Malin Karlsson som tillsammans med sin sambo Jonas Ahenborg nu äger gården. Barnen Erik och Miranda samt Malins pappa Arne är också med. Malin är landskapsingenjör och arbetar i Växjö kommun, Jonas är ekonom. Jorden och skogen hinner inte Malin och Jonas att bruka men det gör pappa Arne. För flera år sedan köpte Arne till en annan gård där han nu bor och brukar den tillsammans med Stojby Västragård, som är hans föräldrahem.

I över 250 år som gården har varit i släktens ägo har det hänt mycket, allt går inte att berätta men ett par saker kan nämnas: När Malins farmor var baby, omkring 1920, var familjen bortbjudna på kaffe till lärarinnan i byn. När familjen kom in i farstun tog fader Gustav ned en pistol som hängde på väggen och synade den noga, plötsligt gick ett skott av, kulan gick genom Gustavs tumme rakt in i mor Helfrids mage blott ett par centimeter från dottern Gunhild (Arnes mamma). I ilfart transporterades Helfrid till Växjö Lasarett. Man konstaterade att kulan satt kvar

i Helfrids mage men man kunde ingenting göra, infektion tillstötte och Helfrid svävade mellan liv och död länge, det fanns ju ingen antibiotika på den tiden, men Helfrid klarade krisen och efter några veckor var hon i arbete igen. Tänk om kulan träffat några centimeter längre upp då hade vi inte suttit här, sa Arne och tittade på sin dotter och sina barnbarn.

En annan händelse var när Kung Gustav den VI Adolf gjorde sin Eriksgata på 50-talet och kom till Växjö. Kungen skulle som sig bör, besöka olika begivenheter, bland annat skulle Kronobergs slottsruin beskådas och där skulle kungen bjudas på äkta småländsk ostkaka. Vem skulle baka den...? Jo den bakades i äkta kopparbunkar på Stojby Västragård av Helfrid. Ostkakan serverades med klarbärssylt och grädde. Kungen lär ha sagt att den smakade himmelskt!

Till slut vill jag nämna att gården har genom åren renoverats flera gånger. Senaste renoveringen har gjorts med varsam

Höstmöte för Gårdsby sockenråd

Söndagen den 28 oktober 2012 hade sockenrådet sitt höstmöte. Vi var, som vanligt, samma personer som anslutit sig till mötet.

Text: Ulla-Britt Schill

Vi kunde konstatera att med tanke på sommarens väder hade Puben i Gårdsby gått förhållandevis bra och vi kommer att fortsätta som vanligt nästa år. Vi beslöt att skapa tydliga rutiner för Smedjan.

Det blir då lättare för de olika grupperna att dels förbereda inköpen, städningen och handhavande av kassan mm. Vi har fått besked från en del personer som kan tänka sej vara delaktiga i arbetet med Puben och det är vi mycket glada och tacksamma för.

Ekonomi är stabil och möjliggör att Gårdsbytidningen kan ges ut även under nästa år.

Det har dock varit problem med distributionen av tidningen. Som vi alla vet sker detta helt idéellt och det är inte så lätt att hitta personer som vill ställa upp. Det är speciellt i Sandsbro vi har problem.

Vi är mycket tacksamma för de som nu går ut med tidningen, men behöver fler som kan ställa upp. Vi ska försöka "ragga upp" några som vi hoppas är positivt inställda och vill hjälpa till.

Konstrundan i år var mycket välbesökt och uppskattat. Till nästa år ska vi dock försöka ha bättre marknadsföring

som når ut till flera. Men som besökare hos de olika utställarna kan bara lämnas lovord. Trevligt och mycket fina alster överallt. Vi blev bjudna på kaffe och kakor också. Inte dumt alls!

I år hade vi ingen Gårdsbydag eftersom ingen frivilligt anmält intresse att arrangera. Vi diskuterade detta och fick följande förslag. I Gasslanda (*ansvarig Margareta Moqvist*) eller Norrgårda (*ansvarig Bo Gunnarsson*) eller Stojby (*ansvarig Kurt Hermansson*). Vi tackade Margareta, Bo och Kurt för deras engagemang att arrangera Gårdsbydagen som varit väldigt populärt och trevligt med många besökare tidigare år. Nu väntar vi med spänning var vi ska åka 2013.

För övrigt kunde vi konstatera att det fortfarande inte hänt något med den utlovade cykelstigen.

Cykelvägen slutar vid Vikensved och sedan fortsätter många cyklister på Väg 23 som är helt livsfarlig att cykla på. Sven ska fortsätta ta kontakt med berörda parter i denna angelägenhet så att något blir gjort.

Mötet avslutades med kaffe och kanelbulle.

hand. Malin berättade att hon hittade gamla vackra spegeldörrar från 1800-talet i magasinet, vilka skrapades, putsades och målades och sattes upp. Verandan återställdes i ursprungligt skick, likaså staketet och en riktig smålandsgårdsgård har också satts upp. Härligt Malin och Jonas! Vi får inte glömma Arne Karlsson som säkert haft en hand med i spelet dessutom är Arne en man som kan det där med jordbruk och skogsbruk.

Jag önskar er alla en riktig **GOD JUL!**

Tack för kaffe och hallongrottor.

Sven Schill

Från vänster Malin Erik Thea (Mirandas kompis) Miranda och Arne. De sitter i kökssoffan som är gjord 1902 av Malins farmors far Gustav Johansson.

Växjös nya salu ligger i Gårdsb

Bildtext??

hall

y

Text och foto: Tobias Gustavsson

-Växjös nya saluhall har öppnat! Med dessa inspirerande ord invigde landshövding Kristina Alsér Affären i Gårdsby. Affären drivs av Christer och Maria Jonasson som driver Gårdsbyägg AB och Lotta Alberius och Tobias Gustavsson som driver Familyfood.

Och just saluhall är ett bra ord för Affären! Lotta förklarar att Affären i Gårdsby ska fungera som en saluhall där ekologiska och småskaliga livsmedelsproducenter presenteras. Från start har affären öppet måndagar, torsdagar och söndagar men på sikt ska affären utvecklas och förhoppningsvis anställa ett butiksbiträde och utöka öppettiderna.

-Nu stänger fler och fler landsortsbutiker igen till förmån för större butiker i städer. Vi gör precis tvärtom genom att öppna upp på landsbygden och dessutom satsar på bra mat för en hållbar utveckling, säger Christer.

Invigningen, en ruggig och blåsigtosdag i oktober, lockade 120 besökare som tillsammans med landshövding Kristina Alsér fick provsmaka ost och äppelkaksfil från Emåmeriet, cider och must från Rudenstams, korvar från Sten's och karameller från Kronobergs konfektyr. Inne i den lilla affären var trängseln stor och mysfaktorn på topp. 30 % på hela sortimentet lockade till många köp!

Intresset för mat och bra mat ökar hela tiden, berättar Tobias. Hos oss är det väldigt populärt att lägga en beställning på kött som sedan kan hämtas alldeles nystyckat och nymald i Affären. Det är roligt att se att så många konsumenter är medvetna om vad vi faktiskt stoppar i oss och vad vi bjuder våra barn på och att en Affär som vår kan vara ett komplement.

Nyligen var det vernissage i Affären med konstnär Mia Valgren, som för övrigt ska ställa ut i Paris nästa år. Valgrens konst och kläder finns till försäljning i Affären året ut. Och just nu saluför Affären i Gårdsby TV4-aktuella Gotlandsdelikatessers produkter. Programmet heter Sveriges skönaste gårdar och i Affären finns just nu en alldeles ny produkt, en salmbärschutney från Gotland.

Landshövding Kristina Alsér inviger affären i Gårdsby.

Bildtext??

Affären i
Gårdsby
MED BRA MAT ♥

Öppettider söndagar 14.00-19.00 måndagar 16.00-19.00 torsdagar 16.00-19.00	Upptäck riktigt bra mat! Hos oss hittar du allt från pasta och müsli till färskt kött och nybakat bröd.
---	--

VÄLKOMMEN

Konst- och kulturr

Helgen 1 och 2 september hade Gårdsby sin konst-och hantverksrunda där 21 duktiga konstnärer ställde ut sina alster.

Text och foto: Ulla-Britt Schill

Vi började med att åka till Hembygdsföreningen Hoppet där vi träffade **Katarina och Frida**. Katarina hade tillverkat virkade hattar, smycken mm och Frida ställde ut sina fina tecknade tavlor och fotografier.

Sen åkte vi till Smedjan i Gårdsby. Där träffade vi **Roberth Harju** som är smed och höll på att smida för fullt. Han gör fantastiska ljusstakar och ljuskronor. Många hade samlats där och beundrade hans fina smideskonst.

Vi åkte vidare till Hantverkshuset i Gårdsby där flera konstnärer hade samlats bl a **Jenny Jaksic** som tillverkat fantastiska vävnader/bonader. **Anders Petson** som gör enastående fina träskulpturer. **Ahmit Kapeltanovic** som hade ett rum fullt av oljemålningar med bl a motiv från olika religiösa byggnader och landskap. Vi besökte också **Mona Hagström** som målar tavlor och **Kurt Hermansson**

som tillverkar, fågelholkar och mycket mer till trädgården. Till sist besökte vi **Marita Midenius** i Tvetå. I ett partytält hade hon sin utställning av keramik. Hon är otroligt kreativ och tillverkar skålar stora och små i olika färger och stilrena tulpaner som kan pryda din trädgård.

Det blev en verkligt trevlig utflykt när vi besökte hantverkarna men hann tyvärr inte med alla. Stämningen var uppsluppen och trevlig på alla ställen och det serverades kakor och kaffe dessutom. Gårdsby Konst- och kulturrunda har kommit för att stanna och drar fler och fler besökare för varje år.

Ett stort TACK till alla er (ingen nämnd, ingen glömd) som organiserat detta och visar upp era fina konstverk som vi kunnat njuta av.

undan i Gårdsby

Katarina till vänster som tillverkar virkade hattar och smycken. Frida ställde ut sina tecknade tavlor och fotografier.

Anders Petson med sina enastående träskulpturer.

Ahmit Kapeltanovic med sina fina oljemålningar.

Mona Hagströms tavlor och Kurt Hermanssons fågelholkar, fina.

Jenny Jaksic med sina fantastiska vävnader och bonader.

Robert Harju i Smedjan i Gårdsby gör snygga ljusstakar och ljuskronor.

Hembygdsföreningens kyrkogårds- vandring lördagen den 11 augusti 2012.

Från vänster: Siv Danielsson, Rosita Kartberg, Bengt Sjöqvist, Åke Johansson, Bengt-Åke Ahlberg, Gunilla Granat och Lill Lundqvist.

Text:
Foto: Jan Danielsson

Till kyrkogårdsvandringen kom besökare från när och fjärran. Åttioåttåriga Åke Johansson kom med tåg och taxi från Göteborg i sällskap med sina döttrar Lill och Rosita. Tillsammans med övriga deltagare berättade och delgav man varandra skildringar om både svårigheter och glädjämnen från de anhörigas levnadshistorier. Det blev en uppskattad vandring i solskenet med inslag av en och annan göteborgsvits.

Till vänster gottbordet på Villa Viks julbord. Till höger en skulptur som är gjord av socker och har tillverkats av Jessica Svensson på Toftastrand konditori Hotell & Konditori Villa Viks Matsalar.

Toftastrand Hotell & Konditori Villa Viks Matsalar

Vackert beläget vid Toftasjöns strand. Här kan du uppleva det lilla extra med hembakade bröd- och konditorivaror av högsta kvalitet. Kanske skulle det smaka med en vällagad lunch eller middag i vår restaurang

Villa Vik. Råvarorna kommer till stor del från lokala producenter. Både Toftastrand och Villa Vik är miljödiplomerade anläggningar och vi är medlemmar i Miljöresurs Linné och Regional Matkultur.

Varmt välkomna till Toftastrand och Villa Vik.

Adress: Lenhovdsvägen 72
Telefon: 0470-65290
E-mail: toftastrand@tele2.se

Bland kattuner, kamlotter och yllemuslin

Dräktrådet i Kronobergs län har sedan 1999 inventerat hembygdsföreningarnas textila samlingar för att kartlägga bevarade folkliga klädesplagg i länet. Främst är det äldre plagg från tiden före 1850 som dokumenterats i foto och en beskrivande text. Inventeringen gjordes för att få en överblick av hur människorna klädde sig i olika delar av länet och utforska likheter och särdrag i sättet att klä sig.

Hösten 2002 inventerades Gårdsby hembygdsförenings samlingar. Ett trettiotal äldre plagg dokumenterades, bland annat några förkläden av bomull med tryckt mönster, så kallad vitbottnad kattun. Kattunsförkläden användes mycket i högtidsklädseln under första delen av 1800-talet men få har bevarats till eftervärlden. Troligen har de blivit till inslag i trasmattor eller annat återbruk. Ett annat förkläde har ett tryckt mönster i blått på tunn grön yllemuslin. Det är ovanligt väl bibehållet med tanke på hur ömtåligt ylle är och dessutom begärligt för vissa små kryp. Ett mycket fint kvinnolivstykke finns i samlingarna av vinrött fint ylletyg med glättad yta, ett köpetyg som kallades kamlott. Tyget började användas av allmogen i slutet av 1700-talet. Livstycket är uppskattningsvis från den tiden eller tidigt 1800-tal.

Dräktrådet arbetar nu med att analysera och sammanställa det inventerade materialet till en bok med titeln "Ståten och nyttan. Folkliga kläder och textila traditioner i södra Småland". Förklädet av yllemuslin tycker vi passar att illustrera trolovningsgåvorna som fästmannen förr gav sin tilltänkta. Förklädet lånades därför in till Smålands museum där det har fotograferats tillsammans med andra föremål i en serie bilder av museets fotograf Jörgen Ludwigsson. Dräktrådet gör inventeringar och skrivarbete ideellt, men att framställa en som vi tänkt oss intressant och vacker bok medför stora kostnader. Med sökta medel och stöd från flera håll hoppas vi kunna klara ekonomin. Vi arbetar enträget vidare med att hitta lösningar och att färdigställa boken. Den beräknas var klar 2013.

Av Birgitta Blixt Dräktrådet, Kronobergs läns hembygdsförbund

Unikt förkläde i Gårdsby hembygdsförenings samlingar!

I våras blev jag uppringd av Birgitta Blixt från Älghult, hon företrädde dräktrådet i Kronobergs läns hembygdsförbund. Hon undrade om vi kunde låna ut ett förkläde för avfotografering, hon hade sett det i våra samlingar för ett antal år sedan!

Text och foto: Tore Sandrell

Förklädet var tydligen väldigt speciellt och det kändes hedrande att få en sådan fråga, så visst ville vi det. Men hur skulle vi hitta det, jag visste ju att vi hade några klädkåp på vinden i Ekebergastugan men fanns det där? Det finns även lite klädesplagg och andra textilier i några byråer.

Vad gör man då, jo går till vår fina inventarieförteckning som finns i arkivskåpet, bläddrade lite grand och där på föremål 1191 står det: Förkläde, gåva av Elna Petterson, Sandsbro, klädkåp 2:a vän. I det första skåpet jag öppnar hittar jag genast några förkläden och på ett förkläde sitter det en lapp med samma beteckning! Att hitta det så enkelt får man främst tacka dessa föregångare i hembygdsföreningen som lade ner ett sådant enormt arbete att samla in registrera och vårda dessa föremål som finns i samlingarna.

EVENEMANGSKALENDER GÅRDSBY 2012

Året är i det närmaste slut och vi har inga nya evenemang i december mer än det vi skrev i förra numret dvs

Jul-Pub fredagen den 14 december kl 19.00 och

Lucia i Sporryd lördagen den 15 december kl 16.00

Vi kommer med nya evenemang under 2013

Nu tackar vi för oss och önskar alla läsare

God Jul och Gott Nytt År

Hej alla ni som läser vår tidning

Vi blir jättegglada om ni har idéer eller artiklar som ni tycker ska vara med i tidningen. Om ni inte själv vill skriva kan ni ringa till mej.

Ulla-Britt Schill

Telefon 0470-610 19 eller 070-772 10 19

**AB QVISTGAARDS
SNICKERIER**
BYGG & INREDNING
0470-268 00 • 070-522 68 00 • 070-522 68 55

Telefon 0470-268 00 • 070-990 48 43